

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/220/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1717203603
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kuchtová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1717203603.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Kuchtovej a členiek senátu JUDr. Dariny Kriváňovej a JUDr. Aleny Roštárovej, v právnej veci žalobcu: BENCONT COLLECTION, a.s., IČO: 47 967 692, Vajnorská 100/A, Bratislava, zastúpený advokátskou kanceláriou JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., IČO: 50 361 368, so sídlom Martinčekova 13, Bratislava, proti žalovanému: O. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXXX/XX, S., v konaní o zaplatenie 1.816,92 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Pezinok, zo dňa 15.03.2018, č.k. 43Csp/1/2017 - 80 , takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Pezinok zo dňa 15.03.2018, č.k. 43Csp/1/2017 - 80 v napadnutej časti a v časti trov konania z r u š u j e a v e c v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na zaplatenie istiny vo výške 1.816,92 eur, úroky vo výške 146,03 eur, poplatok vo výške 4,42 eur, úroky z omeškania vo výške 5,25% ročne zo sumy 1.816,92 eur od 25.04.2017 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 10,34%.

2. Žalobou podanou sa súd sa právny predchodca žalobcu domáhal proti žalovanému zaplatenia 1.816,92 eur s úrokom vo výške 143,06 eur, úrokom vo výške 1.565,40 eur, úrokom zo zostatku nezaplatennej istiny 1,816,92 eur vo výške 24,5% ročne eur od 25.04.2017 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 5,25% ročne zo sumy 1.816,92 eur od 25.04.2017 do zaplatenia, poplatky vo výške 4,42 eur. Právny predchodca žalobcu a žalovaný uzatvorili dňa 12.09.2012 Zmluvu o úvere (ďalej len Zmluva), predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru žalovanému vo výške 2.000 eur s úrokom 24,50% ročne. Poskytnutý úver mal žalovaný splatiť v 72 mesačných splátkach po 57,29 eur mesačne so základným súborom poistenia, so splatnosťou k 11. dňu v mesiaci od 11.10.2012. Dátum konečnej splatnosti úveru bol 11.09.2018. Celková výška nákladov bola v Zmluve uvedená vo výške 1.769,14 eur. RPMN bola stanovená na 27,45% ročne pri priemernej RPMN 19,08% ročne. Žalovaný sa so splácaním dlhu dostal do omeškania. Žalobca ho dňa 12.02.2014 a 23.04.2014 vyzval na úhradu časti dlžnej sumy. Dňa 09.05.2014 došlo k zosplateniu celého úveru. Žalobca vyzval žalovaného na zaplatenie celej dlžnej sumy, ktorá pozostávala zo zvyšku nezaplatennej sumy 1.816,92 eur spolu s úrokom vo výške 146,03 eur a poplatkom za upomienky vo výške 4,42 eur. Spolu súhrnne 1.967,37 eur. Žalovaný na výzvy žalobcu nereagoval a svoj dlh nesplatil. Dňa 03.08.2017 bolo súdu doručené podanie, v ktorom žalobca žiadal o zmenu strany sporu na strane žalobcu, nakoľko prišlo k postúpeniu pohľadávky. Súd prvej inštancie uznesením č.k. 43Csp/1/2017 - 62 pripustil vstup do konania na miesto pôvodného žalobcu (Poštová banka, a.s.) terajšieho žalobcu (BENCONT COLLECTION, a.s.). Žalovaný sa k podanej žalobe nevyjadril.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ust. § 369 ods. 1, § 497, § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ), § 52 a nasl., § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ust. OZ.

4. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným bola uzatvorená Zmluva o úvere podľa § 497 a nasl. ObZ, ktorá sa ako spotrebiteľský právny vzťah spravuje aj ustanoveniami § 52 a nasl. OZ o spotrebiteľských právnych vzťahoch. Podľa súdu prvej inštancie bola Zmluva uzatvorená v súlade s dotknutými ustanoveniami príslušných právnych predpisov. Na základe predmetnej Zmluvy žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 2.000 eur, ktorý mal žalovaný zaplatiť v 72 splátkach vo výške 57,29 eur splatných k 11. dňu príslušného mesiaca. Dátum konečnej splatnosti úveru bol stanovený v Zmluve na deň 11.09.2018. Žalovaný úver riadne nesplácal a dostal sa do omeškania, čím porušil zmluvné povinnosti, a preto žalobca ku dňu 09.05.2014 v súlade so Zmluvou vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru. Dlžná istina predstavovala sumu 1.816,92 eur. Súd prvej inštancie zaviazal žalovaného dlžnú istinu zaplatiť. Súd sa pri rozhodovaní o časti úrokov dohodnutých v Zmluve po splatnosti úveru (ďalej len úroky po zosplatnení úveru) plne stotožňuje s argumentáciou uvedenou v rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn.: 6Co/190/2014, podľa ktorého má veriteľ nárok na zaplatenie úrokov z úveru iba do doby predčasného zosplatnenia úveru. Vzhľadom na to, má žalobca nárok na zaplatenie riadneho úroku len do predčasného zosplatnenia úveru (do 09.05.2014), súd preto zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi zmluvný úrok z omeškaných splátok úveru vo výške 146,03 eur a v sume 1.564,40 eur a vo výške 24,50% ročne zo sumy 1.816,92 eur od 25.04.2017 do zaplatenia súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Tým, že sa podľa názoru súdu prvej inštancie dostal žalovaný do omeškania s plnením záväzku, súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania v zákonom stanovenej výške 5,25% ročne zo sumy 1.816,92 eur od 25.04.2017 do zaplatenia. Súd žalobcovi priznal aj poplatok v sume 4,42 eur, ktorý v zmysle § 121 ods. 3 OZ predstavuje náklady spojené s uplatnením pohľadávky a poplatok za doručenie upovedomenia o predčasnej splatnosti úveru. O trovách konania rozhodol súd tak, žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu istiny a úrokov po zosplatnení, čo predstavovalo k celkovej výške žalovanej sumy pomer 55,17%. Žalovaný bol v konaní úspešný v rozsahu 44,83%, čo predstavuje čistý procesný úspech žalovaného 10,34%, ktorý mu bol v súlade s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) priznaný.

5. Proti zamietavému výroku podal odvolanie v zákonnej lehote žalobca. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie alebo alternatívne rozhodol sám a zmenil napadnutý výrok tak, že žalobcovi prizná nárok na náhradu úrokov po zosplatnení úveru. Žalobca ako odvolacie dôvody uviedol § 365 ods. 1 písm. a) b) d) e) f) g) h) CSP. Žalobca má za to, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne, pretože nie je zrejmé, z akého právneho predpisu súd vychádzal, keď dospel k záveru, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobca nemá nárok na dohodnuté zmluvné úroky. Poukazuje na to, že rozhodovacia prax súdov v otázke priznania zmluvných úrokov po zosplatnení je rôznorodá, čo nie je v súlade s princípom právneho štátu. Nestotožňuje sa s argumentáciou súdu, ktorý poukazoval na rozhodnutie Krajského súdu Prešov a odvoláva sa na § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene doplnení zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o spotrebiteľskom úvere). Uvádza, že úroky z úveru sú odplátou za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy predstavujú cenu úveru. Dlžník je povinný platiť úroky od okamihu reálneho poskytnutia peňazí do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Na povinnosť platiť úroky z úveru nemá vplyv ani zosplatnenie úveru. Táto povinnosť zásadne trvá do času reálneho vrátenia poskytnutého úveru. Žalobca ďalej uvádza, že ad absurdum v prípade nepoctivého dlžníka by mohlo dochádzať k situáciám, kedy tento by zo špekulatívnych dôvodov mohol bezprostredne po čerpaní úveru pristúpiť k neplateniu dohodnutých splátok, čím by spôsobil predčasnú splatnosť úveru a vyhol by sa tak plateniu dohodnutých zmluvných úrokov v sadzbe určenej trhovými mechanizmami. Nepoctivý dlžník by tak bol viazaný iba na platenie výhodnejších úrokov z omeškania v právnych predpisoch regulovanej výške úrokovej sadzby a súd by zároveň tejto nepoctivosti poskytoval ochranu. Podľa právneho názoru žalobcu sa toto rozhodnutie súdu zakladá aj na tzv. omyle v dokazovaní, keď žalobca požadoval sankčné úroky za obdobie od 10.05.2014 až do 25.04.2017 v rámci vyčíslenej sumy 1.565,40 eur, ktorú súd bez ďalšieho zamietol. Žalobca si v predmetnom konaní uplatňoval aj nárok na zaplatenie zmluvných úrokov a úrokov z omeškania odo dňa 10.05.2014 do zaplatenia z dôvodu, že žalobca si v žalobe uplatnil vyčíslené zmluvné úroky a úroky z omeškania vypočítané odo dňa vyhotovenia listiny Aktuálny stav úveru, t.j. do dňa 24.04.2017. Nakoľko súd žalobu v časti vyčíslených

úrokov a úrokov z omeškania zamietol, súd týmto žalobcovi odňal jeho právo na úrok z omeškania vo výške 5,25% ročne z istiny odo dňa nasledujúceho po dni zosplatnenia, t.j. odo dňa 10.05.2014, a to až do 24.04.2017. Podľa názoru žalobcu je súdne rozhodnutie nepreskúmateľné, nakoľko nie je náležité odôvodnené. Odôvodnenie rozhodnutia tvorí obsah práva na spravodlivý proces. Svoje argumenty žalobca podložil poukazom na rozsiahlu slovenskú a českú judikatúru (č. l. 88-91). Žalobca ďalej uvádza, že podľa jeho názoru je potrebné na všetky právne vzťahy, ktoré vznikli pred 01.04.2015, aplikovať ustanovenia ObZ, keďže zákonodarca až s účinnosťou 01.04.2015 určil výnimku, že spotrebiteľské úverové vzťahy sa spravujú ustanoveniami OZ. Ďalej žalobca uvádza, že aj ochrana spotrebiteľa má svoje medze a v žiadnom prípade ju nie je možné ju chápať ako ochranu jeho ľahkomyselnosti a nezodpovednosti. Žalovaný uzavrel Zmluvu dobrovoľne, bez pripomienok a nátlaku. Preto má žalobca za to, že v tomto prípade ide, pod zámienkou vyrovnávania prirodzených nerovností medzi účastníkmi občianskoprávných vzťahov, prostredníctvom zákona, alebo dokonca prostredníctvom judikatúry ESD, o narušenie princípu rovnosti strán konania. Na základe vyššie uvedených argumentov žalobca žiada, aby odvolací súd napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo vo veci sám rozhodol tak, že úroky po zosplatnení úveru prizná žalobcovi v plnej výške.

6. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

7. Odvolací súd preskúmal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP). Vec prejednal bez nariadenia pojednávania, keď pre nariadenie pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP neboli splnené zákonné podmienky (nebolo potrebné doplniť resp. zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem) a dospel k záveru, že rozsudok súdu je potrebné zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu o zaplatenie 1.864,61 eur s príslušenstvom v časti úroku po zosplatnení úveru. Právne vec posúdil podľa § 369 ods. 1, § 497 a § 502 ods.1 ObZ, § 52 a nasl., § 121 ods. 3 OZ a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. ktorým sa vykonávajú niektoré ust. OZ. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že súd priznal žalobcovi nárok na zaplatenie istiny 1.816,92 eur a zmluvného úroku, úroku z omeškania a poplatkov za upomienky. Vo zvyšku žalobu súd prvej inštancie zamietol. Nárok na náhradu trov konania priznal žalovanému v rozsahu 10,34%.

8. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z nasledovných zákonných ustanovení:

§ 497 ObZ zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

§ 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

§ 52 ods. 2 OZ Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

§ 53 ods. 9 OZ ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20191201>>najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

§ 1 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru, podmienky na udelenie povolenia na poskytovanie spotrebiteľských úverov, podmienky na výkon činnosti veriteľa a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

§ 1 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Spotrebiteľský úver podľa tohto zákona možno poskytnúť len bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa alebo na účet stavebného sporiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa; tým nie je dotknuté bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>> alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu. Spotrebiteľským úverom sú aj mladomanželský úver podľa osobitného predpisu, niektoré stavebné úvery a iné úvery podľa osobitného predpisu a nezabezpečené úvery poskytované spotrebiteľom na účely rekonštrukcie nehnuteľnosti určenej na bývanie, pričom ustanovenia osobitných predpisov týkajúce sa poskytovania týchto úverov tým nie sú dotknuté; obmedzenie hornej hranice výšky úveru podľa odseku 3 písm. f) sa na tieto úvery nevzťahuje.

§ 9 ods.1 zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí byť v záhlaví zreteľne označená názvom zmluvy, ktorý obsahuje slová „spotrebiteľský úver“ v príslušnom gramatickom tvare.

§ 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa OZ musí obsahovať náležitosti uvedené pod písm. a) až v).

§ 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>>,

b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. d) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>>, e) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>>, g) až i) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>>, l) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>> a p) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>>,

c) zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. d) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>>, e) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>>, g) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>> a § 10 ods. 1 písm. b) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>> a c) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>> alebo

d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa,

e) veriteľ spotrebiteľský úver poskytne inak ako bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa a nejde o bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101>> alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu,

f) veriteľ v zmluve o spotrebiteľskom úvere neuvedie všetky plnenia, ktoré pre spotrebiteľa vyplývajú z poskytnutia spotrebiteľského úveru alebo s ním súvisia,

g) ročná percentuálna miera nákladov spotrebiteľského úveru prekračuje najvyššiu prípustnú výšku odplaty stanovenej podľa osobitných predpisov.

9. Keďže odvolaním žalobcu bol napadnutý len výrok rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí priznania nároku na náhradu úrokov po zosplatení úveru, ostatné výroky neboli predmetom preskúmania odvolacieho súdu podľa § 379 CSP, je odvolací súd viazaný rozsahom odvolania, a preto prejednal len napadnutý výrok o zamietnutí priznania nároku na náhradu úrokov.

10. Odvolací súd má za potrebné vysloviť, že súd prvej inštancie nevykonal náležité dokazovanie a nepreskúmal náležitosti Zmluvy podľa § 9 ods. 1, ods. 2 zákona o spotrebiteľskom úvere a taktiež ani nevyhodnotil následky s tým spojené v súlade s § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľskom úvere. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení (bod 4) len poukázal na skutočnosť, že súčet všetkých 72 splátok po 57,29 eur predstavuje spolu s celkovou výškou nákladov sumu 4.124,88 eur, teda viac ako je uvedené v Zmluve. Ďalej sa týmto nezaoberal, neskúmal a nevyhodnocoval, či podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľskom úvere, v znení účinnom v čase rozhodovania, sa má takáto Zmluva považovať za bezúročnú a bez poplatkov.

11. Žalobca v odvolaní namietal, že podľa jeho názoru je potrebné na všetky právne vzťahy, ktoré vznikli pred 01.04.2015, aplikovať ustanovenia ObZ, keďže zákonodarca až s účinnosťou 01.04.2015 určil výnimku, že spotrebiteľské úverové vzťahy sa spravujú ustanoveniami OZ. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na novelu Občianskeho zákonníka vykonanú zákonom č. 102/2014 Z. z., ktorá definitívne normatívne vyriešila (doplnením ustanovenia § 52 odsek 2 Občianskeho zákonníka), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3MCdo/14/2014, zo dňa 21.4.2015, podľa ktorého ustanovenie § 52 odsek 2, tretej vety OZ, (v zmysle ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia OZ, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva), sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou.

12. V časti napadnutého výroku súdu prvej inštancie, ktorým bol zamietnutý nárok žalobcu na úrok po zosplatnení úveru, súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014, v zmysle ktorého veriteľ má nárok na zaplatenie úrokov z úveru iba do doby predčasného zosplatnenia úveru. Odvolací súd uvádza, že doterajšia rozhodovacia prax viacerých okresných a krajských súdov pokiaľ sa týka uplatnených nárokov na úrok po zosplatnení úveru bola nejednotná, keď jedna kategória rozhodnutí zmluvné úroky po zosplatnení úveru neprípúšťala, a priznávala len úroky z omeškania z dôvodov, na ktoré aj v predmetnej veci uviedol súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení. Ďalšia skupina rozhodnutí však naopak kumuláciu zmluve dohodnutých úrokov a z úrokov z omeškania po predčasnom zosplatnení úveru pripúšťala. Odôvodňovala to zmluvnou autonómiou strán, kedy žiaden zákon nezakazuje dohodnúť úroky i za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná do jej faktického vrátenia veriteľovi, teda i za dobu, v ktorej sa dlžník ocitne v omeškaní so splnením svojho záväzku (rozsudok KS BA 5Co/297/2017, KS BA 16Co/108/2018, KS BA 8Co/138/2017, KS BB 43CoP/186/2013, KS ZA 11Co/12/2017).

13. Ďalšia skupina rozhodnutí pripúšťala kumuláciu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania obmedzene, iba do výšky, akú by pri riadnom plnení povinností žalovaný na dohodnutých úrokoch zaplatil. Táto skupina rozhodnutí vychádzala z názoru, že aj po predčasnom zosplatnení úveru zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanie, t.j. patrí v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka splnením úveru došlo, alebo nedošlo. Zároveň dôvodila tým, že dojednanie podľa, ktorého veriteľovi patria v prípade omeškania dlžníka úroky až do skutočného vrátenia istiny úveru, je pre dlžníka - spotrebiteľa nevýhodne, a preto v zmysle § 54 ods. 1 OZ neplatné (viď napr. rozsudok KS Košice 6Co/168/2018, rozsudok KS BB 17Co/120/2019).

14. Odvolací súd uvádza, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti zamietnutia žaloby, týkajúcej sa zaplatenia zmluvného úroku od zosplatnenia úveru nebolo v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie ani v rozpore s rozhodovacou praxou odvolacieho súdu - Krajského súdu v Bratislave, keď Občianskoprávne kolégium Krajského súdu v Bratislave pod č. 1/2019, zo dňa 20.02.2019 prijalo vzhľadom na výkladové rozdiely v právoplatných rozhodnutiach senátov Krajského súdu v Bratislave k otázke platenia zmluvných úrokov z úveru po zosplatnení spotrebiteľského úveru stanovisko, že v prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania.

15. Prelomom vo vyššie uvedenej otázke nastal na základe rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 42/2020, zo dňa 16.06.2020, ktorého predmetom rozhodovania bola doposiaľ neriešená otázka existencie a výšky nároku na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru. Toto rozhodnutie Najvyššieho súdu SR považuje odvolací súd za zásadne a prelomové, pretože ním sa najvyšší súd pokúša zjednotiť rozhodovacia prax všeobecných súdov. Obdobne tak rozhodol aj Najvyšší súd SR v konaní pod sp. zn. 8Cdo/147/2020, zo dňa 26.08.2020, ktoré taktiež poukázalo na uznesenie Najvyššieho súdu SR 5Cdo 42/2020.

16. Z vyššie citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vyplýva v prvom rade záver, že zmluva o úvere, ktorá je uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou, ktorá podlieha zákonu č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý zákon ale nepokrýva všetky otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán zmluvného vzťahu a ani riešenia, napr. na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania. Zdôraznil, že zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 6 písm. b) Obch. zákonníka, v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere v súvislosti s posudzovaním tohto právneho vzťahu je potrebné vychádzať aj s ust. Obchodného zákonníka (§ 497 a nasl.); ustanovenia Občianskeho zákonníka sa použijú vtedy, ak v Občianskom zákonníku existuje také ustanovenie, ktoré je možné prednostne aplikovať (§ 52 ods. 2 Obč. zák.). Uviedol, že v zmysle § 497 a ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. U spotrebiteľských úverov je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. d) zák. o spotrebiteľských úveroch. Z toho vyplýva, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená.

17. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje výslovná (priama) úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov, pretože v prvej vete ust. § 502 ods. 1 Obch. zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Z ustanovení Obchodného zákonníka, ale ani z ustanovení Občianskeho zákonníka, a ani zo zákona o Spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Taktiež nie je upravený moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Najvyšší súd SR ako súd dovolací súd preto vyslovil názor, že za situácie, ak dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Uviedol, že peňažnými prostriedkami dlžník disponuje, zároveň dlžník porušil zmluvné povinnosti a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania. Po zosplatnení zostáva podstata úverového vzťahu a jeho existencie zachovaná, a keďže veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena. Záväzok dlžníka podľa dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá, ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje aj povinnosť platiť úroky z omeškania. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie, podľa dovolacieho súdu postavenie spotrebiteľa zhorší z dôvodu, len ak by spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel by v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny; zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí.

18. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn., že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi platiť. Takúto vedomosť by však dlžník ako spotrebiteľ nemal v prípade dojednaní, ktoré umožňujú navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania, nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Dojednanie, ktorým sa dlžník zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobujú začnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je porušením ust. § 53 ods. 1 Obč. zák. Na druhej strane sa však postavenie veriteľa aj bez uvedeného dojednaní nezhorší, pretože v prípade ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej

dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

19. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí 5Cdo 42/2020, zo dňa 16.06.2020 dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, aký by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil, ako cenu peňazí.

20. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnym názorom Najvyššieho súdu SR (viď i ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 8Cdo 147/2020, zo dňa 26.08.2020), a preto dospel k záveru, že odvolanie žalobcu, ktoré smeruje k výroku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba žalobcu zamietnutá vo vzťahu k uplatnenému nároku na úrok z úveru po zosplatnení úveru bolo dôvodné. Súd prvej inštancie preto tento nárok opätovne právne posúdi, jednak náležitosti zmluvy podľa §9 ods. 1, ods. 2 zák. o spotrebiteľskom úvere, v spojení s ust. § 11 ods. 1 písm. b) cit. zákona a taktiež v zmysle stanoviska uvedeného v rozhodnutí citovaného uznesenia Najvyššieho súdu SR, a svoje rozhodnutie aj v dostatočnom rozsahu odôvodní.

21. Námietku žalobcu, spočívajúcu v údajnom omyle v dokazovaní, keď žalobca požadoval sankčné úroky za obdobie od 10.05.2014 až do 25.04.2017 v rámci vyčíslenej sumy 1.565,40 eur (údajné úroky po zosplatnení úveru), ktorú súd prvej inštancie bez preskúmania z čoho sa skladá, zamietol, odvolací súd považuje za nedôvodnú. Poukazuje na ust. § 185 ods. 1 CSP, ktoré ustanovuje, že súd rozhoduje o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Vo svojej žalobe, ani v následnom vyjadrení žalobca bližšie nešpecifikoval, čo tvorilo predmetnú sumu, preto súdiac podľa rozhodnutia súdu prvej inštancie, tento bral do úvahy skutkové tvrdenie žalobcu uvedené v žalobe a vyjadrení v súlade s § 150 ods. 1 CSP.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerov hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 C.s.p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa(§ 429 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 C.s.p.).